

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
Заснований у жовтні 2010 р.
Виходить 2 рази на рік

ВІСНИК

УНІВЕРСИТЕТУ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

СЕРІЯ

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Гуряк О.Д., Богданюк А.М., Киселиця О.М.

Шляхи творчої реалізації ідей Г. Ващенко щодо виховання волі і характеру в процесі фізичного виховання у практиці учителя фізичної культури сучасної школи

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-1 8

Лесик А.С., Корнєєв Д.Є.

Ідеї полікультурності та їх реалізація в освітньому середовищі закладу вищої освіти

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-2 18

Мединська С.І.

Полікультурна, мультикультурна та міжкультурна компетентності: порівняльний аналіз на основі світового досвіду

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-3 25

Скрипник Л.М.

Сутність та особливості консалтингу в сучасній освітній діяльності

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-4 34

Таможська І.В.

Зміст поняття «науково-педагогічна діяльність» в контексті сучасної парадигми освіти

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-5 42

Програмні цілі – висвітлення результатів новітніх досліджень та досягнень педагогічної та психологічної науки за всіма теоретичними і практичними напрямками.

Для наукових працівників, фахівців-педагогів та психологів, студентів, широкого кола дослідників педагогічної і психологічної галузей науки.

Матеріали публікуються змішаними мовами.

Журнал затверджено до друку і до поширення через мережу Інтернет за рекомендацією вченої ради Університету імені Альфреда Нобеля (протокол від 23 листопада 2021 р. № 9).

Журнал «Вісник університету імені Альфреда Нобеля». Серія «Педагогіка і психологія» затверджено у Переліку наукових фахових видань за категорією «Б» рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України (наказ від 2 липня 2020 р. № 886).

Журнал «Вісник університету імені Альфреда Нобеля». Серія «Педагогіка і психологія» зареєстровано у міжнародних наукометричних базах і директоріях Ulrich's Periodicals Directory, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Index Copernicus, індексується в Google Scholar та інформаційно-аналітичній системі Національної бібліотеки України імені Вернадського.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 22577-12477ПР від 20.02.2017 р.

2 (22) 2021

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

Васильєва М.П., Романова І.А.

Практики надання соціальних послуг у дистанційному режимі

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-6 50

Олійник І.В.

Соціальна реабілітація як один із напрямів професійної діяльності фахівця із соціальної роботи

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-7 59

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ

Гаркуша І.В., Дубінський С.В.

Щодо проблеми соціального розвитку дітей з порушеннями слуху

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-8 68

Переворська О.І., Кобзева І.М.

Формування комунікативної компетентності як складової підготовки дітей

з мовленнєвими порушеннями до шкільного навчання

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-9 78

ПСИХОЛОГІЧНІ (ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ) АСПЕКТИ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Безуглий В.В., Лисичарова Г.О.

Особливості формування картографічної компетентності в учнів 10-х класів

засобами підручника географії

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-10 85

Карапєтрова О.В.

Вплив рівня розвитку соціального інтелекту на вибір стратегії реагування у конфліктних ситуаціях

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-11 95

Пащенко В.В.

До питання сутності та змісту мотивації нових членів професійної групи: теоретичний огляд

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-12 104

Прокопенко А.В., Рава В.М.

Тренування робочої пам'яті майбутніх перекладачів

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-13 113

Сапожников С.В., Довев Марк

Теоретичні проблеми формування моральних цінностей учнівської молоді в реаліях сьогодення

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-14 121

Фролова Н.В.

Психологічні особливості статевого повсякденного стресосприйняття в студентському віці

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-15 128

Храбан Т.Є.

Психологічні перспективи життєстійкості курсантів військових вищих навчальних закладів

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-16 136

Юдіна А.В.

Модель мотивації успіху в працівників виробничих колективів: зміст та аналіз компонентів

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-17 146

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Авер'янова Н.М.

Дослідження динаміки готовності викладачів до організації

дистанційного та змішаного навчання

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-18 154

Волкова Н.П., Лаврентьєва О.О.

Формування професійних домагань майбутніх психологів у процесі вивчення дисципліни

«Педагогіка та психологія вищої школи»

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-19 164

Берестень О.Є., Плющай О.О.

Групова робота на уроці іноземної мови

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-20 177

Derbak O.A., Pecherna K.Yu., Yakovleva T.I. The experimental verification of pedagogical conditions of future tourism bachelors preparation for professional interaction by means of project technologies DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-21	184
Друшляк М.Г. Методи формування візуально-інформаційної культури майбутніх учителів математики та інформатики DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-22	194
Ключник Р.М. Соціально-політичний дискурс у контексті викладання англійської мови DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-23	201
Kramarenko T.V. Peculiarities of the professional dialogue mediated by modern means of telecommunication in the process of training future specialists in economics DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-24	212
Лавніков О.А. Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів: міжнародний контекст DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-25	222
Лебідь О.В., Цуркан Л.В. Професійна самореалізація вчителя початкових класів: дефінітивний аналіз поняття DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-26	231
Lukatska Ya.S. Formation of foreign students' social competence – SWOT analysis DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-27	241
Нестуля О.О., Нестуля С.І., Кононець Н.В. Методологія розробки освітньої програми підготовки магістрів «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-28	249
Павлова Н.С. Використання методичних задач у фаховій підготовці майбутніх учителів інформатики DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-29	264
Tarnopolsky O.B., Storozhuk S.D. Global English accents and non-native English teachers DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-30	273
Фабрична Я.Г. Сучасні тенденції у професійній підготовці майбутніх перекладачів DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-31	284
Файермен О.О. До питання про вимоги до майбутніх фахівців соціономічної сфери DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-32	293
Шкурко О.В., Амічба Д.П., Клименко Т.А. Місце англійської мови в процесі навчання іноземних студентів української DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-33	301
Юсипіва Т.І., М'ясоїд Г.І. Метод проєктів як засіб формування компетентностей майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи у процесі навчання екології DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-34	308

CONTENTS

THEORETICAL AND HISTORICAL ASPECTS OF PEDAGOGY

Hauriak O., Bohdanyuk A., Kyselytsia O.

Ways of creative realization of G. Vashchenko's ideas about the development of will and temper in the process of physical education in the practice of a teacher of physical culture
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-1 8

Lesyk A., Kornieiev D.

Ideas of polyculturality and their implementation in the educational environment of the institution of higher education
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-2 18

Medynska S.

Polycultural, multicultural and intercultural competences: comparative analysis based on world experience
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-3 25

Skripnik L.

Essence and features of consulting in modern educational activities
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-4 34

Tamozhska I.

Content of the concept «Scientific and pedagogical activity» in the framework of modern educational paradigm
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-5 42

ISSUES OF TODAY'S SOCIAL PEDAGOGY AND SOCIAL WORK

Vasylieva M., Romanova I.

Practices of providing social services remotely
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-6 50

Oliyuk I.

Social rehabilitation as one of the professional activities of a social work specialist...
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-7 59

THEORETICAL AND METODOLOGICAL FOUNDATIONS OF PROFESSIONAL EDUCATION

Harkusha I., Dubinskyi S.

On the problems of social development of children with hearing impairment
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-8 68

Perevorska O., Kobzieva I.

Formation of communicative competence as a component of preparation of children with speech disorders for school education
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-9 78

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE PERSONALITY TEACHING, UPBRINGING AND DEVELOPMENT

Bezugly V., Lisicharova G.

Peculiarities of cartographic competence formation in 10th grade students by means of a geography textbook
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-10 85

Karapetrova O.

The influence of the level of social intelligence development on the choice of response strategy in conflict situations
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-11 95

Pashchenko V.

About the essence and content of motivation of new members of a professional group: the theoretical review
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-12 104

Prokopenko A., Rava V.

Training of the future interpreters' working memory
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-13 113

Sapozhnykov S., M. Dovev

Theoretical issues of formation of moral values of student youth in the realities of today
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-14 121

Frolova N.

Psychological features of sexual daily stress perception in student's age
DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-15 128

Khraban T. Psychological resilience of cadets at a higher military educational institution DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-16	136
Yudina A. Model of motivation to success among employees of production teams: content and analysis of components DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-17	146

THEORETICAL AND METODOLOGICAL FOUNDATIONS OF PROFESSIONAL EDUCATION

Averianova N. Research of dynamics of teachers' readiness for organization of distance and blended learning DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-18	154
Volkova N., Lavrentieva O. The formation of future psychologists' professional aspirations in the process of studying the discipline "Pedagogy and psychology of higher school" DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-19	164
Beresten O., Pliushchai O. Group work at a foreign language lesson DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-20	177
Derbak O., Pecherna K., Yakovleva T. The experimental verification of pedagogical conditions of future tourism bachelors preparation for professional interaction by means of project technologies DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-21	184
Drushliak M. The methods of formation of visual and information culture of pre-service mathematics and computer science teachers DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-22	194
Kliuchnyk R. Social and political discourse in the context of teaching English DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-23	201
Kramarenko T. Peculiarities of the professional dialogue mediated by modern means of telecommunication in the process of training future specialists in economics DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-24	212
Lavnikov O. Formation of the individual style of future translators' professional activities: international context DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-25	222
Lebid O., Tsurkan L. Professional self-realization of elementary school teachers: definitive analysis of the concept DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-26	231
Lukatska Ya. Formation of foreign students' social competence – SWOT analysis DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-27	241
Nestulya O., Nestulya S., Kononets N. Curriculum development methodology of educational program for masters "Higher school pedagogics", 011 Pedagogics DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-28	249
Pavlova N. Use of methodological tasks in professional training of future teachers of informatics DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-29	264
Tarnopolsky O., Storozhuk S. Global English accents and non-native English teachers DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-30	273
Fabrychna Y. Current trends in professional translator training DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-31	284
Fayerman O. To the question of requirements for future socio-economic specialists DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-32	293

Shkurko O., Amichba D., Klymenko T.

The place of the English language in the process
of teaching Ukrainian to foreign students

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-33 301

Yusypiva T., Miasoid H.

Project method as a means of formation of competencies of future professionals in hotel and restaurant
business in the process of ecology studies

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-34 308

Усі права застережені. Повний або частковий передрук і переклади дозволено лише за згодою автора і редакції. При передрукуванні посилання на «*Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*». Серія «*Педагогіка і психологія*» обов'язкове.

Редакція не обов'язково поділяє точку зору автора і не відповідає за фактичні або статистичні помилки, яких він припустився.

Редактори: *М.С. Кузнецова, О.О. Шевцова*

Комп'ютерна верстка *А.Ю. Такій*

Підписано до друку 25.11.2021. Формат 70×108/16. Ум. друк. арк. 27,65.

Тираж 300 пр. Зам. № .

Адреса редакції та видавця:
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.
Університет імені Альфреда Нобеля
Тел/факс (056) 778-58-66. e-mail: rio@duan.edu.ua

Віддруковано у ТОВ «Роял Принт».
49052, м. Дніпро, вул. В. Ларіонова, 145.
Тел. (056) 794-61-05, 04
Свідоцтво ДК № 4765 від 04.09.2014 р.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради

С.Б. ХОЛОД, доктор економічних наук, доцент
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

Заступник голови редакційної ради

А.О. ЗАДОЯ, доктор економічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

Члени редакційної ради

С.Б. ВАКАРЧУК, доктор фізико-математичних наук,
професор (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

В.А. ПАВЛОВА, доктор економічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

А.А. СТЕПАНОВА, доктор філологічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

О.Б. ТАРНОПОЛЬСЬКИЙ, доктор педагогічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор серії

О.Б. ТАРНОПОЛЬСЬКИЙ, доктор педагогічних наук,
професор (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

Заступник головного редактора

Н.П. ВОЛКОВА, доктор педагогічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

Відповідальний секретар

І.В. ОЛІЙНИК, кандидат педагогічних наук, доцент
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

Члени редакційної колегії

С.М. АМЕЛІНА, доктор педагогічних наук, професор
(Національний університет біоресурсів та
природокористування України, м. Київ).

О.О. РЕЗВАН, доктор педагогічних наук, професор
(Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова).

С.П. КОЖУШКО, доктор педагогічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

Т.О. ПАХОМОВА, доктор педагогічних наук, професор
(Запорізький національний університет).

А.П. САМОДРИН, доктор педагогічних наук
(Кременчуцький інститут Університету
імені Альфреда Нобеля).

С.В. САПОЖНИКОВ, доктор педагогічних наук, професор
(Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро).

С.Я. ХАРЧЕНКО, доктор педагогічних наук, професор
(Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка).

В.М. ЧОРНОБРОВКІН, доктор психологічних наук,
професор (Національний університет
"Києво-могилянська академія").

Ю.М. ШВАЛЬБ, доктор психологічних наук, професор
(Київський національний університет
імені Тараса Шевченка).

О.В. ЛЕБІДЬ, доктор педагогічних наук,
доцент (Університет імені Альфреда Нобеля,
м. Дніпро).

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

В. КРИГЕР, доктор філософії, професор педагогіки
Університету економіки та суспільства
м. Людвігсхафен-на-Рейні (Німеччина).

І.Ф. ИСАЕВ, доктор педагогічних наук, професор,
(Білгородський державний університет, Російська Федерація).
Дж.Л. ЛІОНТАС, доктор PhD., асоційований професор ESOL
(Коледж освіти, Сарасота, США).

А. ЛОПЕС, доктор філософії PhD і Habilitation в освітніх
науках, професор (Факультет психології та освітніх наук
Університету Порту, Португалія).

В. ОКУЛИЧ-КОЗАРІН, доктор хабілітований
у сфері економічних наук (Інститут права,
адміністрації та економіки у складі Педагогічного
університету імені Комісії Національної освіти в Кракові,
Республіка Польща).

EDITORIAL COUNCIL

Head of Editorial Council

SERGIY KHOLOD, Doctor of Economics, Associate Professor
(Alfred Nobel University, Dnipro).

Deputy Head of Editorial Council

ANATOLI ZADOIA, Doctor of Economics, Full Professor
(Alfred Nobel University, Dnipro).

Members of Editorial Council

SERGIY VAKARCHUK, Doctor of Physical and Mathematical
Sciences, Full Professor (Alfred Nobel University, Dnipro).

VALENTYNA PAVLOVA, Doctor of Economics, Full Professor
(Alfred Nobel University, Dnipro).

ANNA STEPANOVA, Doctor of Philology, Full Professor
(Alfred Nobel University, Dnipro).

OLEG TARNOPOLSKY, Doctor of Pedagogy, Full Professor
(Alfred Nobel University, Dnipro).

EDITORIAL BOARD

Chief Editor

OLEG TARNOPOLSKY
Doctor of Pedagogy, Full Professor (Alfred Nobel University, Dnipro).

Deputy Editor-in-Chief

NATALIIA VOLKOVA
Doctor of Pedagogy, Full Professor (Alfred Nobel University, Dnipro).

Responsible Secretary

IRYNA OLIINYK
Candidate of Pedagogy (Alfred Nobel University, Dnipro).

Editorial Board Members

SVITLANA AMELINA

Doctor of Pedagogy, Full Professor (National Institute
of Bioresources and Use of Nature of Ukraine, Kyiv).

OKSANA REZVAN

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Kharkiv National University
of Municipal Economics named after O.M. Beketov).

SVITLANA KOZHUSHKO

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Alfred Nobel University, Dnipro).

TETIANA PAKHOMOVA

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Zaporizhia National University).

ANATOLY SAMODRIN

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Kremenchuk Institute of Alfred
Nobel University).

STANISLAV SAPOZHNIKOV

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Alfred Nobel University, Dnipro).

SERGIY KHARCHENKO

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Lugansk National University
named after T.G. Shevchenko).

VLADIMIR CHORNOBROVKIN

Doctor of Psychology, Full Professor (National University
of "Kyiv-Mohyla Academy").

YURIY SHVALB

Doctor of Psychology, Full Professor (Taras Shevchenko National
University of Kyiv).

OLHA LEBID

Doctor of Pedagogy, Associate Professor (Alfred Nobel University,
Dnipro).

INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL

VOLFGANG KRIGER

PhD, Professor (Hochschule für Wirtschaft und Gesellschaft
Ludwigshafen, Germany).

ILYA ISAEV

Doctor of Pedagogy, Full Professor (Belgorod State University, Russia).

JOHN LIONTAS

PhD, Associate Professor (College of Education, Sarasota-Manatee, USA).

AMÉLIA LOPES

"Agregação" (Habilitation) in Education Sciences, Professor (Faculty of
Psychology and Education Sciences, University of Porto, Portugal).

WALERY OKULICZ-KOZARYN

Doctor Hab. (innovations in management), MBA (in International
Business), Professor UP (The Institute of Law, Administration and
Economics in the Structure of the Pedagogical University named
after the Commission of National Education in Cracow, Poland).

УДК 37.011

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-5

І.В. ТАМОЖСЬКА,
*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки 1
Навчально-наукового інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ

Розглянуто дефініції, уживані в законодавчих документах та педагогічних дослідженнях, що пов'язані з діяльністю суб'єктів, які є учасниками освітнього процесу («науково-педагогічна діяльність», «наукова діяльність», «педагогічна діяльність», «творча педагогічна діяльність», «професійна педагогічна діяльність»). Зазначено, що родові поняття терміна «науково-педагогічна діяльність» («наукова діяльність», «педагогічна діяльність») визначається залежно від того, хто є суб'єктом такої діяльності (учений або викладач). Зроблено висновок, що такі категорії, як «наукова діяльність» та «педагогічна діяльність», не тотожні. Здійснено аналіз вітчизняного досвіду інтерпретації поняття «педагогічна діяльність», що розглядалося дослідниками як особливий вид соціальної діяльності, як вид суспільно-корисної діяльності дорослих людей, як діяльність педагога в навчально-виховному процесі, як творчий процес усвідомленої, цілепокладальної, саморегульованої діяльності вчителя. Наголошено на тому, що методична підсистема опосередковано наявна в таких підсистемах творчої педагогічної діяльності викладача, як дидактична, виховна, організаційно-управлінська, громадсько-педагогічна та самовдосконалення. Охарактеризовано рівні творчої педагогічної діяльності викладача (репродуктивний, раціоналізаторський, конструкторський, новаторський). Акцентовано увагу на змістовому наповненні поняття «функція професійної діяльності науково-педагогічного працівника», що розглядається як інваріантна складова продуктивної діяльності науково-педагогічного працівника, ефективність якої забезпечено педагогічними засобами, що застосовуються, з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку навчальних закладів, а також рівня їхньої фахової здатності. Визначено основні види професійно-педагогічної діяльності викладача (діагностика професійної спрямованості, здатності до навчання, навченості та вихованості; проектувальна діяльність; особистісно орієнтовне професійне навчання; соціально-професійне виховання; позанавчальна виховна робота; підвищення рівня професійно-педагогічної освіти та кваліфікації; інноваційна діяльність). Узагальнено організаційно-педагогічні умови структурювання науково-педагогічної діяльності працівників закладів вищої освіти (забезпечення структурно-функціональної єдності; оптимізація кадрового складу, структурних підрозділів; унормування інформаційних зв'язків; забезпечення багатоаспектності розвитку науково-педагогічних працівників та їх самоорганізації; додержання принципів системності та комплексності в реалізації професійних та посадових функцій), а також виокремлено функції професійної діяльності науково-педагогічних працівників (управлінська, спонукальна, розвивальна, прогностична, коригуюча, культурологічна, виховна, професійна, функція надання освітніх послуг).

Ключові слова: науково-педагогічна діяльність, наукова діяльність, педагогічна діяльність, творча педагогічна діяльність, професійна педагогічна діяльність, функція професійної діяльності науково-педагогічного працівника.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Правильне розуміння сутності й змісту науково-педагогічної діяльності, як зазначає В. Кононенко, має важливе значення не лише для розвитку науки, а й для вдосконалення системи освіти в Україні шляхом забезпечення потреби в спеціальній якісній підготовці висококваліфі-

кованих спеціалістів [5; с. 13]. Саме викладач закладу вищої освіти як суб'єкт модернізації вітчизняної освіти здатний до змін, відбудови, якісної підготовки конкурентоспроможного фахівця вищої кваліфікації [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Генезис понять «педагогічна діяльність», «науково-педагогічна діяльність», різні підходи до структури педагогічної діяльності розкрито в наукових дослідженнях Р. Асадулліна, І. Бопко, О. Гурої, Е. Зеєра, І. Зязюна, В. Кононенко, Д. Чернілевського, Є. Чернишової, В. Сластьоніна, В. Ягупова та ін. Аналіз стану розробки даної проблеми показав, що здебільшого вчені, вивчаючи структуру педагогічної діяльності, не акцентують увагу на особливостях такої діяльності в різних освітніх ланках.

Мета статті полягає в тому, щоб розглянути дефініції, що по'язані з діяльністю суб'єктів, які є учасниками освітнього процесу («науково-педагогічна діяльність», «наукова діяльність», «педагогічна діяльність», «творча педагогічна діяльність», «професійна педагогічна діяльність»).

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо дефініції, що по'язані з діяльністю суб'єктів, які є учасниками освітнього процесу («науково-педагогічна діяльність», «наукова діяльність», «педагогічна діяльність», «творча педагогічна діяльність», «професійна педагогічна діяльність»).

У Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» визначено, що науково-педагогічна діяльність – це педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю [13]. Законами України «Про вищу освіту» [12] та «Про наукову і науково-технічну діяльність» [13] передбачені загальні та спеціальні вимоги для здійснення професійної діяльності науково-педагогічними працівниками (високі моральні якості, фізичний стан, що дозволяє виконувати службові обов'язки, відповідна повна вища освіта, професійно-практична підготовка).

Погоджуємося з думкою В. Кононенко, що законодавче визначення закріпленого терміна «науково-педагогічна діяльність» потребує змістового розширення. Дослідник пропонує сформулювати його так, щоб одночасно ішлося про навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку), організаційну й виховну роботу в університетах, академіях, інститутах, закладах післядипломної освіти, що здійснюється особою, фізичний і психічний стан здоров'я якої дозволяє реалізовувати права й виконувати обов'язки, яка має ступінь магістра, науковий ступінь або вчене звання, володіє високими моральними якостями, має належний рівень професійної підготовки й здатна забезпечувати результативність та якісь покладених на неї завдань [5; с. 29].

І. Бопко акцентує увагу на тому, що поняття «науково-педагогічна діяльність» можна розглядати через найближче родове поняття й виду відмінність. Залежно від того, хто є суб'єктом такої діяльності (учений або викладач), визначається родове поняття (наукова або педагогічна діяльність). Щодо педагогічної діяльності як професійної, як зазначає дослідник, науково-педагогічна діяльність повинна розглядатися як її різновид, форма діяльності ЗВО. Специфіка науково-педагогічної діяльності викладача ЗВО (як педагогічної діяльності) проявляється під час конструювання знань, накопичених у галузі тієї науки, що викладається, із метою передавання їх суб'єкту навчання. Ефективність засвоєння знань залежить від змісту навчального матеріалу та його методики викладання [1, с. 47].

Професійно-педагогічна діяльність викладача ЗВО – цілеспрямована діяльність, що сприяє підготовці фахівця вищої кваліфікації, розвитку наукового психолого-педагогічного знання щодо закономірностей та умов реалізації освітнього процесу, розробці методологічних та загальнопедагогічних проблем, особистісно-професійному саморозвитку, урахування реформаційні зміни, що виникають у професійному та освітньому просторі [7].

Е. Зеєр характеризує професійно-педагогічну діяльність як інтегративну діяльність, метою якої є навчання професії, професійний розвиток, що включає такі компоненти, як психологічний, педагогічний, виробничо-технологічний. Дослідник акцентує увагу на тому, що освітній процес підпорядкований професійній підготовці, підвищенню кваліфікації, професійному зростанню, кар'єрі фахівця, який детермінує спільний, взаємообумовлений характер їхньої діяльності з викладачем. Залежно від мети та предмета професійно-педагогічної діяльності виокремлює такі її види: 1) діагностика професійної спрямованості, здатнос-

ті до навчання, навченості та вихованості; 2) проєктувальна діяльність; 3) особистісно орієнтоване професійне навчання; 4) соціально-професійне виховання; 5) позанавчальна виховна робота; 6) підвищення рівня професійно-педагогічної освіти та кваліфікації; 7) інноваційна діяльність [4, с. 432–433].

Ефективність професійної діяльності, професійний розвиток викладача ЗВО, на думку О. Гури, обумовлені його психолого-педагогічною компетентністю. Основні види професійної діяльності викладача – це наукова та методична діяльність. У науковій діяльності викладач є дослідником об'єктивних закономірностей, явищ специфіки предмета спеціальності, особливостей організації та реалізації навчально-виховного процесу навчального закладу. У методичній діяльності викладач як методист здійснює генералізацію знань на основі аналізу емпіричних, науково-теоретичних даних, що в подальшому забезпечують зміст навчальної та організаційної діяльності [3, с. 133].

С. Мосьондз підкреслює, що система наукових знань (теорія, гіпотеза, поняття, наукові методи) та система наукової діяльності є складовими науки [9, с. 22].

У Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у ЗВО є невід'ємною складовою освітньої діяльності й проводиться з метою інтеграції наукової, освітньої й виробничої діяльності в системі вищої освіти. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності ЗВО є одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів, застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців із вищою освітою, формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок [12].

Наукова діяльність, на думку Н. Ясниської, є складовою системи суспільного поділу праці, спрямованого на отримання нового знання з метою забезпечення іншої людської діяльності. Водночас наука розглядається як багатогранне суспільне явище, зокрема як тип культурної діяльності, як соціальний інститут, як професійна діяльність, як система знань. Основні вимоги, що пред'являються до наукового знання, – обґрунтованість, верифікація, практична застосовність, які є його іманентними характеристиками, що транспонується на наукове пізнання [20].

В. Рассудовський зазначає, що наукова діяльність – це не тільки дослідницька, а й інші види діяльності, що сприяють розвитку науки, впровадженню результатів наукових досліджень [14, с. 7–8].

Педагогічна діяльність може бути професійною й непрофесійною. Непрофесійною педагогічною діяльністю займаються в повсякденному житті, без спеціальної педагогічної освіти, педагогічної кваліфікації. Професійна педагогічна діяльність потребує спеціальної освіти, здійснюється фахівцем у спеціальних навчально-виховних та освітніх закладах свідо, спираючись на систему принципів, прийомів, правил [10, с. 14].

У монографії творчого колективу наукової школи професора Є. Чернишової, присвяченої питанням теорії та практики управління професійним розвитком педагогічних і науково-педагогічних працівників, запропоновано змістове наповнення поняття «функція професійної діяльності науково-педагогічного працівника»: постійна (інваріантна) складова продуктивної діяльності науково-педагогічного працівника, ефективність якої забезпечено педагогічними засобами, що застосовуються, з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку навчальних закладів, а також рівня їх фахової здатності. Узагальнено організаційно-педагогічні умови структурування науково-педагогічної діяльності працівників навчального закладу: забезпечення структурно-функціональної єдності; оптимізація кадрового складу, структурних підрозділів; унормування інформаційних зв'язків; забезпечення багатоаспектності розвитку науково-педагогічних працівників та їх самоорганізації; додержання принципів системності та комплексності в реалізації професійних та посадових функцій. Виокремлено функції професійної діяльності науково-педагогічних працівників: управлінська (скеровування освітнього процесу: навчання, виховання, професійної підготовки); надання освітніх послуг (передавання знань, навичок і вмінь; фахова підготовка); спонукання (стимулювання до оволодіння знаннями, самостійної активної пізнавальної діяльності; формування мотивації для досягнення успіху в майбутній професійній діяльності, професійної спрямованості особистості); розвивальна (забезпечення духовного, інтелектуально-

го, фізичного, професійного, психологічного та громадянського розвитку, а також особистісних якостей); прогностична (урахування перспективних цілей майбутньої професійної діяльності, визначення завдань щодо фахової підготовки, саморозвитку); коригуюча (зміна стилю поведінки, поглядів, переконань, принципів, норм, мотивації щодо оволодіння знаннями, навичками та вміннями, до розуміння громадянського обов'язку); культурологічна (відображає сформований науковий світогляд, стійку систему загальнонаціональних цінностей); виховна (формування світоглядних і життєвих позицій: системи переконань, ціннісних орієнтирів, почуття відповідальності, патріотизму, національної гідності, позитивних потреб і мотивів поведінки в навчально-виховному процесі); професійна (нестандартне вирішення організаційних та педагогічних проблем, вдосконалення професійного рівня) [16, с. 30, 45, 231].

За визначенням науковців, педагогічна діяльність – складний, багатоаспектний, динамічний процес, який здійснюється за умов, що постійно змінюються, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей і особистості вчителя (Н. Якса) [19; с. 45]; особливий вид соціальної діяльності, спрямований на передавання від старших поколінь до молодших усього багатства накопичених людством знань, матеріальної й духовної культури, досвіду, створення умов для їхнього особистісного розвитку та підготовки до виконання певних соціальних ролей у суспільстві (В. Бондаренко, О. Пономарьов, О. Романовський, Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, З. Черваньова) [17, с. 44]; вид суспільно-корисної діяльності дорослих людей, свідомо спрямований на підготовку підростаючого покоління до життя відповідно до економічних, політичних, моральних, естетичних цілей (Г. Крисько) [6, с. 370]; діяльність педагога в навчально-виховному процесі, спрямована на формування й розвиток особистості вихованців (В. Ягупов) [18, с. 160]; творчий процес усвідомленої, цілепокладальної, саморегульованої діяльності вчителя, що спрямований на аналітичне високоефективне розв'язання професійно-педагогічних завдань (А. Поліхроніді) [11, с. 29].

Г. Крисько акцентує увагу на такій закономірності педагогічного процесу, як єдність зовнішньої (педагогічної) і внутрішньої (пізнавальної) діяльності. Ефективність педагогічного процесу залежить від якості педагогічної діяльності, навчально-допоміжної діяльності вихованців [6, с. 362].

Спіраючись на закони психічного розвитку, науковці (І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос, О. Мирошник, В. Семиченко, Н. Тарасевич) вважають визначальним показником продуктивності педагогічної діяльності формування в учнів механізму внутрішньої регуляції й самоконтролю, що орієнтований на соціально прийнятні норми поведінки. Цей показник забезпечує перехід від зовнішньої регуляції, яку організовує педагог, до внутрішньої, що виявляється в здатності учня керувати власною діяльністю, собою як суб'єктом пізнання та спілкування [10, с.19].

У своїх дослідженнях В. Сластьонін та Р. Асадуллін послуговуються такими положеннями: педагогічна діяльність як мета діяльність спрямована на вирішення завдань, що, за своєю суттю, є управлінськими; педагогічна діяльність як єдність теорії та практики, що сприяє успішному досягненню навчально-виховних завдань; орієнтування на формування педагогічної діяльності шляхом вирішення в освітньому процесі комплексу теоретичних і практичних завдань, що імітують реальні умови професійної діяльності викладача [15, с. 5].

Н. Волкова зазначає, що основою педагогічної діяльності є спільна діяльність людей (суб'єкт-суб'єктна взаємодія), у процесі якої кожен суб'єкт засвоює загальнолюдський досвід, історично сформовані цінності (суспільні, педагогічні, комунікативні, моральні), знання, способи дій; формує себе як особистість. Педагогічна діяльність має безперервний, динамічний характер, суб'єкти якої є носіями активного, діяльного, перетворювального начала. Педагогічний діяльності притаманні цілісність, варіативність, одночасна дія в кількох вимірах, інтегративність, багаторівневість взаємодії, постійне пізнання [2, с. 468, 471].

У структурі педагогічної діяльності В. Ягупов визначає низку взаємозумовлених компонентів: 1) діагностична діяльність (вивчення індивідуально-психологічних особливостей суб'єкта навчального процесу, визначення рівня їхньої загальної освіти, духовності, навичок і вмінь, необхідних для ефективно професійної та повсякденної діяльності); 2) орієнтовно-прогностична діяльність (уміння визначити цілі, зміст, методику виховної діяльності, передбачити її результати на основі знання рівня індивідуальної підготовленос-

ті суб'єктів навчального процесу); 3) конструктивно-проектувальна діяльність (удосконалення методики проведення навчально-виховних заходів); 4) організаційна діяльність (планування навчально-виховної роботи й визначення оптимальних шляхів її реалізації, обґрунтованість конкретних заходів); 5) реалізація педагогічних заходів, що передбачає сформованість у викладача навичок і вмінь їх проведення, упровадження ефективних педагогічних методик; 6) комунікативно-стимулювальний компонент; 7) аналітично-оцінний компонент (аналіз власних дій, дій суб'єктів навчального процесу; здійснення порівняльного аналізу отриманих та запланованих результатів); 8) дослідницько-творча діяльність (сприяє тому, щоб своєчасно наповнити новим змістом такі види діяльності, як діагностична, орієнтовно-прогностична, конструктивно-проектувальна, організаційна) [18; с. 160–163].

Дослідники відзначають, що педагогічна діяльність викладачів вищої школи підпорядковується загальнодидактичним принципам та закономірностям, виходить із цілей і характеру навчально-виховного процесу фахової підготовки та особистісного зростання майбутнього спеціаліста, з особливостей вищої освіти і її розвитку в умовах конкретного ЗВО [17, с. 71].

Творчій педагогічній діяльності викладача властиві ознаки творчого процесу. Дослідники називають п'ять підсистем такої діяльності (дидактична, виховна, організаційно-управлінська, самовдосконалення, громадсько-педагогічна), у яких опосередковано наявна методична підсистема та чотири рівні творчої педагогічної діяльності викладача (репродуктивний: викладацька діяльність на основі відомих методик, рекомендацій, досвіду; упровадження ефективних методик відповідно до умов праці, творчих здібностей студентів; раціоналізаторський: внесення коректив у викладацьку роботу, удосконалення рекомендаційних матеріалів, методик, досвіду відповідно до завдань реформування освіти на основі аналізу власного досвіду, умов педагогічної діяльності, творчих здібностей студентів; конструкторський: конструювання власного варіанта вирішення педагогічної проблеми на основі набутого досвіду, зокрема самоаналізу результативності діяльності, обізнаності щодо творчих можливостей студентського колективу, але з використанням відомих методик, рекомендацій; новаторський: вирішення педагогічних проблем на принципово нових засадах, що відрізняються оригінальністю, високою результативністю) [8, с. 78].

Отже, у визначеннях поняття «педагогічна діяльність» акцентовано увагу на меті діяльності – виховання та розвиток підростаючого покоління. Існують різні підходи до розуміння структури педагогічної діяльності: структурний, функціональний та рефлексивний. Відповідно до структурного підходу аналізуються основні її складові (мета, мотив, сукупність педагогічних дій, педагогічні вміння й навички). Відповідно до функціонального підходу розглядають функції, що реалізує викладач у професійно-педагогічній діяльності. Педагогічні функції – це приписання викладачеві напрямів застосування професійних знань і вмінь. Особливістю рефлексивного підходу є те, що педагогічну діяльність розглядають як спільну діяльність учителя / викладача та учнів / студентів, що відбувається за законами спілкування, у якому педагогові належить роль організатора й керівника [10, с. 21–22].

Висновок. Підсумовуючи, зазначимо, що науково-педагогічна діяльність викладача (як представника професії «людина – людина») пов'язана із здійсненням впливу на об'єкт навчання під час конструювання знань, накопичених у галузі тієї науки, що викладається, з метою формування в них системи професійних знань, умінь та навичок, а також пов'язана з особистісно орієнтованою взаємодією, обумовленою суб'єкт-суб'єктивними та об'єкт-суб'єктивними відносинами, що сприяє створенню сприятливих умов для розвитку навчально-професійної мотивації, досягнення навчальної мети та моделювання дидактичних ситуацій у співпраці зі студентами, дозволяє викладачеві підвищувати свій професійний рівень. Результатом науково-педагогічної діяльності є функціональні продукти діяльності (дидактичні проекти: форми організації навчально-виховного процесу, форми організації виробничого навчання, педагогічні технології, науково-педагогічні дослідження) та психологічні продукти діяльності (досвід, психічні властивості особистості, розвиток здібностей, виявлення в студентів ділових якостей і вмінь).

Список використаної літератури

1. Бопко І.З. Особливості та проблеми наукової діяльності викладача університету. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні та психологічні науки*. Хмельницький, 2014. № 3 (72). С. 44–52.
2. Волкова Н.П. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2009. 616 с.
3. Гура О.І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу : теоретико-методологічний аспект : монографія. Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2006. 332 с.
4. Зеер Э.Ф. Психология профессионального образования : учебное пособие. Москва : Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж : Изд-во НПО «МОДЭК», 2003. 480 с.
5. Кононенко В.А. Особливості прийняття і звільнення з посад науково-педагогічних працівників : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.05. Харків, 2019. 200 с.
6. Крысько В.Г. Психология и педагогика : учебник для бакалавров. Москва : Юрайт, 2013. 471 с.
7. Ларионова М.А. Преподаватель вуза – субъект модернизации образования. *Высшее образование в России*. 2007. № 12. С. 30–33.
8. Методологія наукової діяльності: навчальний посібник / Д.В. Чернілевський, О.Є. Антонова, Л.В. Барановська, О.В. Вознюк, О.А. Дубасенюк, В.І. Захарченко, І.М. Козловська, Ю.М. Козловський, К.О. Кольченко, М.І. Лазарев, Г.Ф. Нікуліна, В.О. Подоляк, Л.В. Сліпчишина, О.В. Столяренко, М.І. Томчук, В.В. Шевченко, Н.В. Якса / за ред. проф. Д.В. Чернілевського. Вінниця : АМСКП, 2010. 484 с.
9. Мосьондз С.О. Наука в різних іпостасях. *Віче*. Київ, 2012. № 6. С. 20–22.
10. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюна, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І.А. Зязюна. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
11. Поліхроніді А.Г. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти : ... дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2021. 241 с.
12. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 11.09.2021).
13. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 09.08.2021).
14. Рассудовский В.А. Государственная организация науки в СССР (правовые вопросы). Москва: Юридическая литература, 1971. 248 с.
15. Слостенин В.А., Асадуллин Р.М. Формирование личности учителя как субъекта педагогической деятельности. *Сибирский педагогический журнал*, 2005. №5. С. 5–19.
16. Теорія та практика управління професійним розвитком науково-педагогічних та педагогічних працівників в умовах трансформаційних змін в освіті : монографія / Є.Р. Чернишова, Л.М. Колосова, Н.В. Любченко, М.Е. Морозова ; за наук. ред. Є.Р. Чернишової. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 296 с.
17. ТОВАЖНЯНСКИЙ Л.Л., РОМАНОВСКИЙ А.Г., БОНДАРЕНКО В.В., ПОНОМАРЕВ А.С., ЧЕРВАНЕВА З.А. Основы педагогики высшей школы : учебное пособие. Харьков : НТУ «ХПИ», 2005. 600 с.
18. Ягупов В.В. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2003. 560 с.
19. Якса Н.В. Основы педагогических знаний : навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 358 с.
20. Яниська Н.І. Деякі аспекти державного управління науковою діяльністю вищих навчальних закладів в умовах реформування галузі. *Демократичне врядування: науковий вісник*. Львів, 2016. Вип. 16/17 URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk16/fail/Jasnyska.pdf (дата звернення: 23.08.2021).

References

1. Bopko, I.Z. (2014). *Osoblyvosti ta problemy naukovoi diialnosti vykladacha universytetu* [Peculiarities and problems of scientific activity of a university lecturer]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Pedagogichni ta psykhologichni nauky* [Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Pedagogical and Psychological Sciences], no. 3 (72), pp. 44–52. (In Ukrainian).

2. Volkova, N.P. (2009). *Pedahohika* [Pedagogy]. Kyiv, 616 p. (In Ukrainian).
3. Hura, O.I. (2006). *Psykholoho-pedahohichna kompetentnist vykladacha vyshchoho navchalnogo zakladu : teoretyko-metodolohichniy aspekt* [Psychological and pedagogical competence of a higher education teacher : theoretical and methodological aspect]. Zaporizhzhia, HU «ZIDMU» Publ., 332 p. (In Ukrainian).
4. Zeer, E.F. (2003). *Psikhologiiia professionalnogo obrazovaniia* [Psychology of professional training]. Moskva, Moskovskii psikhologo-sotsialnyi institut, Voronezh, 480 p. (In Russian).
5. Kononenko, V.A. (2019). *Osoblyvosti pryiniattia i zvilnennia z posad naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv. Dys. kand. yurydychn. nauk* [Peculiarities of employing and dismissal of academic staff. Cand. of legal sci. dis.]. Kharkiv, 200 p. (In Ukrainian).
6. Krysko, V.H. (2013). *Psikhologiiia i pedagogika* [Psychology and Pedagogy]. Moskva, 471 p. (In Russian).
7. Larionova, M.A. (2007). *Prepodavatel vuza – subekt modernizatsii obrazovaniia* [A university lecturer as a subject of education modernization]. *Vysshee obrazovanie v Rossii* [Higher Education in Russia], no. 12, pp. 30–33. (In Russian).
8. Chernilevskiy, D.V., Antonova, O.Ye., Baranovska, L.V., Vozniuk, O.V., Dubaseniuk, O.A., Zakharchenko, V.I., Kozlovska, I.M., Kozlovskiy, Yu.M., Kolchenko, K.O., Lazarev, M.I., Nikulina, H.F., Podoliak, V.O., Slipchysyna, L.V., Stoliarenko, O.V., Tomchuk, M.I., Shevchenko, V.V., Yaksa, N.V. (2010). *Metodolohiia naukovoi diialnosti* [Methodology of scientific activity]. Vinnytsia, 484 p. (In Ukrainian).
9. Mosondz, S.O. (2012). *Nauka v riznykh ipostasiakh* [Science in various guises]. *Viche* [Viche], no. 6, pp. 20–22. (In Ukrainian).
10. Ziazun, I.A., Kramushchenko, L.V., Kryvonos, I.F. In I.A. Ziazun (Ed.). (2004). *Pedahohichna maisternist* [Pedagogical excellence]. Kyiv, 422 p. (In Ukrainian).
11. Polikhronidi, A.H. (2021). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do profesiinoi diialnosti v umovakh inkliuzyvnoi osvity. Dys. kand. ped. nauk* [Training future teachers of Music Art for professional activity in the conditions of inclusive education. Cand. of ped. sci. dis.]. Odesa, 241 p. (In Ukrainian).
12. *Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu”* (2017). [The law of Ukraine “On Higher Education”]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (Accessed 11 September 2021). (In Ukrainian).
13. *Zakon Ukrainy “Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist”* (2015). [The law of Ukraine “On Scientific and Technological Activity”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (Accessed 9 August 2021). (In Ukrainian).
14. Rassudovskii, V.A. (1971). *Gosudarstvennaia organizatsiia nauki v SSSR (pravovye vo-prosy)* [State organization of science in USSR (legal issues)]. Moskva, Yuridicheskaiia literatura Publ., 248 p. (In Russian).
15. Slastenin, V.A., Asadullin, R.M. (2005). *Formirovanie lichnosti uchitelia kak subekta pedagogicheskoi deiatelnosti* [Formation of teacher’s personality as a subject of pedagogical activity]. *Sibirskii pedagogicheskii zhurnal* [Siberian Pedagogical Journal], no. 5, pp. 5–19. (In Russian).
16. Chernyshova, Ye.R., Kolosova, L.M., Liubchenko, N.V., Morozova, M.E. (2015). *Teoriia ta praktyka upravlinnia profesiinym rozvytkom naukovo-pedahohichnykh ta pedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh transformatsiinykh zmin v osviti* [Theory and practice of managing professional development of academic and pedagogical staff in the conditions of transformational changes in education]. Lutsk, Vezha-Druk Publ., 296 p. (In Ukrainian).
17. Tovazhnyianskii, L.L., Romanovskii, A.H., Bondarenko, V.V., Ponomarev, A.S., Chervaneva, Z.A. (2005). *Osnovy pedagogiki vysshei shkoly* [Fundamentals of Pedagogy of high school]. Kharkov, 600 p. (In Russian).
18. Yahupov, V.V. (2003). *Pedahohika* [Pedagogy]. Kyiv, 560 p. (In Ukrainian).
19. Yaksa, N.V. (2007). *Osnovy pedahohichnykh znan* [Fundamentals of pedagogical knowledge]. Kyiv, 358 p. (In Ukrainian).
20. Yasnyska, N.I. (2016). *Deiaki aspekty derzhavnoho upravlinnia naukovoju diialnistiu vyshchychkh navchalnykh zakladiv v umovakh reformuvannia haluzi* [Some aspects of public management of scientific activity of higher education institutions in the conditions of reforming the field]. *Demokratychnie vriaduvannia* [Democratic governance], issue 16/17. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnyk16/fail/Jasnyska.pdf (Accessed 23 August 2021). (In Ukrainian).

CONTENT OF THE CONCEPT «SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITY» IN THE FRAMEWORK OF MODERN EDUCATIONAL PARADIGM

Iryna V. Tamozhska, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor at Language Training Department 1, Institute of International Education for Study and Research of V. N. Karazin Kharkiv National University.

E-mail: itamozska@ukr.net

ORCID ID 0000-0003-0865-2380

DOI: 10.32342/2522-4115-2021-2-22-5

Key words: scientific and pedagogical activity, scientific activity, pedagogical activity, creative pedagogical activity, the function of the professional activity of academic staff.

The author examines the definitions used in legislative documents and pedagogical research connected with the activity of subjects – participants of the educational process («scientific and pedagogical activity», «scientific activity», «pedagogical activity», «creative pedagogical activity», «professional pedagogical activity»). It is stated that the generic concept of the term «scientific and pedagogical activity» («scientific activity», «pedagogical activity») is defined depending on who is the subject of such an activity (a scientist or an educator). The conclusion is drawn that such categories as «scientific activity» and «pedagogical activity» are not identical. The domestic experience related to the interpretation of the concept «pedagogical activity» was analysed. The researchers considered it to be a special kind of social activity, a kind of socially useful activity implemented by adults, teachers' activity in the course of educational process, a creative process of conscious, purposeful, self-regulated activity of the teacher. It is stressed that the methodological subsystem is indirectly present in such subsystems of teachers' creative pedagogical activity as didactic, educational, organizational and administrative, social-pedagogical and self-improvement ones. The levels of teachers' creative pedagogical activities (reproductive, labour-saving, design, innovative ones) were specified. The article is focused on the content of the concept «function of the professional activities of academic staff», which is treated as an invariant component of productive activity of academic staff, the effectiveness of which is provided by applied educational tools, taking into account modern tendencies and developmental peculiarities of education institutions, as well as the level of their professional ability. The main types of teachers' professional and pedagogical activities are determined (diagnostics of professional orientation, ability to learn, teach and educate; design activity; learner-centred professional training; social and professional education; extracurricular educational work; raising the level of professional and pedagogical education and qualification; innovative activity). The organizational and pedagogical conditions for structuring scientific and pedagogical activities of academic staff in higher education institutions were generalized (ensuring structural and functional unity; staff and structural units' optimization; standardization of information links; ensuring multifaceted development of academic staff and their self-organization; compliance with the principles of systematicity and complexity in the implementation of professional and job functions). The functions of professional activity of academic staff were distinguished (administrative, motivational, developmental, prognostic, corrective, culturological, educational, professional, the function of providing educational services).

Одержано 25.08.2021.